

MEMÒRIA ARQUEOLÒGICA DE LA INTERVENCIÓ
EFFECTUADA AL CARRER DE SANT GIL, 1-3, C/ DE SANT
VICENÇ, 1-15 I C/ DE LA RIERA ALTA, 24-28.
(BARCELONA, EL BARCELONÈS)

Codi MHCB: 006/05

Data intervenció: 31 de gener-18 de febrer, 2005

Eva Orri Terrado

Barcelona, febrer de 2008

ÍNDEX

1. FITXA TÈCNICA

2. INTRODUCCIÓ

3. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

4. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS

5. MOTIVACIONS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ

6. METODOLOGIA

7. DESCRIPCIÓ DE LES TROBALLES

8. CONCLUSIONS

9. BIBLIOGRAFIA

10. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

11. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

11.1. Documentació Fotogràfica

11.2. Documentació Planimètrica

1. FITXA TÈCNICA

NOM DE LA INTERVENCIÓ	C/ de Sant Gil, 1-3, C/ de Sant Vicenç, 1-15 i C/ de la Riera Alta, 24-28.
UBICACIÓ	Barri del Raval Barcelona
COORDENADES UTM Fus31N amb Datum ED50 (UB/ITC)	X: 430295 Y: 4581583 Z: 12,00 m.s.n.m.
CONTEXT	Zona urbana
TIPUS D'INTERVENCIÓ	Preventiva terrestre
CLASSE D'ACTIVITAT	Control arqueològic
DATES D'INTERVENCIÓ	31 de gener- 18 febrer de 2005
PROMOTOR	Fecsa- Endesa
EQUIP TÈCNIC	Direcció: Eva Orri Terrado

2. INTRODUCCIÓ

Amb motiu de les obres de reforç de la xarxa elèctrica previstes per la companyia **FECSA-ENDESA** (núm. d'obra: 88485 i 88495 , i portades a terme per l'empresa **CAYMA** al C/ de Sant Gil, 1-3, C/ de Sant Vicenç, 1-15 i C/ de la Riera Alta, 24-28 de Barcelona, i donat que aquest indret s'inclou en una zona d'interès arqueològic i d'alt valor històric es va prendre la decisió d'efectuar una intervenció arqueològica preventiva simultàniament a la realització de les obres. Aquest control arqueològic va ser encarregat a l'empresa **ATICS S.L.**, sota la direcció tècnica de l'arqueòloga **Eva Orri Terrado**, amb la supervisió del **Servei d'Arqueologia del Museu d'Història de la Ciutat de l'Ajuntament de Barcelona**, amb el propòsit de descobrir i documentar les possibles restes conservades.

Aquesta actuació urbanística, que preveia la realització d'una rasa de canalització de 108,80 metres per tal d'efectuar una estesa de cable subterrani a la vorera i calçada del carrer, es va dur a terme els dies 31 de gener i 11 de febrer de 2005.

3. ENTORN GEOLÒGIC I GEOGRÀFIC

La present intervenció arqueològica s'ubica al carrer de Sant Gil, carrer de Sant Vicenç i carrer de la Riera Alta en el Barri del Raval de Barcelona, dins el districte de Ciutat Vella.

La ciutat de Barcelona es troba dins d'un terme municipal que s'estén a la costa de la mar Mediterrània en una plana d'uns 5 km. d'amplària (l'extensió total del terme és de 91,41 km²), limitada al NW per la serra de Collserola (que culmina a 512 m. al cim del Tibidabo), entre els sectors deltaics del Llobregat i el Besòs. La seva funció de capital ha estat sens dubte afavorida per la situació geogràfica d'aquesta plana, on conflueixen els dos grans eixos de comunicació que travessen en direcció Nord-Sud la Catalunya central (el Llobregat i l'eix dels rius Besòs-Congost-Ter) i que accedeixen a la ciutat a través del congost de Martorell el primer i del coll de Finestrelles, sota el turó de Montcada, el segon.

El Barcelonès comprèn el territori estès entre la Mediterrània i la Serralada Litoral, en el tram conegut per serra de Collserola, és a dir, entre els estrets de Martorell i de Montcada, per on els rius Llobregat i Besòs, respectivament, s'encaminen a la mar. Des del punt de vista de la morfologia, és fàcil identificar, al Barcelonès, dues grans unitats: Collserola i el Pla de Barcelona, que és a on s'ubica la ciutat de Barcelona, i per tant és aquella unitat morfològica que ens interessa.

El Pla de Barcelona és limitat per la Serralada de Collserola, i a migjorn, per la falla que segueix, ran de mar, des de Garraf i el turó de Montjuïc que és el punt més elevat, pels turonets dels Ollers, del Tàber, de les Fazies, de la Bota, fins el turó de Montgat, més enllà del Besòs. Les seves coordenades són 2°7' a 2°11' de longitud est de Greenwich i de 41°22' a 41°27' de latitud nord.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, dibuixà el que, a grans trets, havia de ser la costa catalana. Per això, el pla inclinat del peu de Collserola és de basament paleozoic i d'estructura tabular, havent estat afectat per tots els moviments orogènics alpins. En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic se sedimentaren dipòsits marins, dels quals són testimonis el seguit de turons suau anomenats. El Pla, que des de Collserola va baixant suaument i d'una manera regular, en el punt de contacte entre la Ciutat Vella i

l'Eixample, es produeix una ruptura de continuïtat amb la presència d'un salt o esglaó d'uns vint metres, clarament visible en la morfologia urbana. Aquest tall va ser aprofitat per la defensa, recolzant-hi les muralles, o per a l'economia, instal·lant a les Moles diversos molins aprofitant el sallent. De l'esglaó cap a mar ja no hi ha sòcol de llicorella ni de granit, sinó un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes dels rius veïnals i el corrent litoral.

Així doncs, el Pla es pot dividir en tres sectors: El *Pla inclinat*, els *turons arran de mar*, i el *pla de baix*, que correspondria a la zona compresa entre l'esglaó i el mar. En aquest sector hi dominen materials al·luvials més fins aportats per rieres, torrents i les aigües d'escorrentiu que baixen de la serra i, també, dels corrents marins.

3. NOTÍCIES HISTÒRIQUES I INTERVENCIONS ANTERIORS

La intervenció arqueològica en qüestió es desenvolupa en els carrers St. Vicenç, Sant Gil i Riera Alta, que estan situats al barri del Raval de Barcelona. Aquest està situat a l'oest de la Rambla i limitat pel Paral·lel, les rondes de Sant Pau i Sant Antoni.

Les primeres notícies que ens parlen d'algun tipus d'establiment humà en aquesta zona ens porten al Neolític Antic, tal com ho semblen demostrar les restes arqueològiques trobades a la caserna de Sant Pau del Camp. Aquests barris, que resten a ponent de la Rambla, foren, durant molts segles, un conjunt d'horts, camins i rieres, que lentament es van anar convertint en carrers.

El progressiu creixement urbanístic de la ciutat emmurallada obligà ja en època medieval – segle XIII – a construir un altre circuit de muralles que tenia com a límit la Rambla. Aquesta nova línia no inclogué dins els seus murs la futura zona del Raval, però sí que determinà el seu ús i caràcter. En aquest moment s'intenta utilitzar el Raval com a espai per instal·lar tots aquells oficis o activitats que dins la ciutat emmurallada podien ser molestos o contraindicats (sanitat, prostitució, feines sorolloses, etc.). Per altra banda, comencen a instal·lar-s'hi un nombre important d'ordes religioses. De la rellevància que prengué la zona en època medieval n'és testimoni el fet que només un segle més tard – segle XIV – Barcelona eixampla el seu recinte emmurallat per incloure-hi el Raval.

Entre els segles XV i XVII el barri continua tenint les mateixes funcions que en època medieval, mantenint un baix poblament i nombroses zones desocupades, i amb preferència en aquest sector de la ciutat s'establiren alguns oficis com són terrissaires i carnisers, s'incrementà els edificis destinats als serveis ciutadans i sobretot a les institucions religioses. Bona mostra d'això són les construccions dedicades a la beneficència: la Casa de la Convalescència, la Casa dels Infants Orfes, la Casa de la Caritat, el Convent del Bonsuccés, etc.

Haurem d'esperar, però, als segles XVIII i XIX per notar canvis importants en el paisatge urbà del barri. S'obren nous carrers i famílies burgeses s'instal·len en aquesta zona portant amb elles les seves indústries, ocupant, les fàbriques, els espais oberts de que disposava el barri. Això provocà l'aparició i el

desenvolupament de l'habitatge obrer, el qual té com a conseqüència una notable transformació del teixit urbà.

Deixant de banda els grans conjunts religiosos i de beneficència, resten molts pocs exemples d'edificis anteriors a aquesta època.

L'abandonament de les residències senyorials, el trasllat de les indústries a altres llocs de la ciutat o fora d'aquesta, i les diferents onades d'immigració en el decurs del segle XX anaren abocant el Raval cap a la marginalitat que avui dia encara pateix, essent el carrer de l'Hospital, segurament, el més carismàtic del barri del Raval.

Hem de dir que les **intervencions arqueològiques** que s'ha dut a terme en aquest sector del barri del Raval han estat nombroses. Així cal destacar la intervenció a l'Escola Milà i Fontanals al número 78 del carrer del Carme. En aquest cas es va posar al descobert part de la façana oest d'un Convent de Monges Mínimes, documentat a partir del segle XVII. Es van excavar un conjunt d'estances del convent que durant el segle XIX estaven destinades a usos agrícoles i ramaders. Així mateix, es van documentar una sèrie de retalls reblerts de ceràmica de mitjans del segle XVII. (CASAS, 2002).

També s'ha d'esmentar la intervenció portada a terme l'any 1992 al Convent dels Àngels situat al carrer dels Àngels i molt pròxim al carrer on s'ha portat a terme la nostra intervenció. L'objectiu era restaurar les voltes de la capella del Peu de la Creu i rebaixar el terra uns 30 cm per fer la instal·lació elèctrica. Es van documentar estructures amb cronologies diverses: les estructures del s. XX corresponen a l'actual capella, després hi hauria una petita estructura del s. XVII i ja del S. XVI es documenten una claveguera, forats de pals d'abastides i algunes fosses que formarien part de la remodelació que va patir la capella entre 1668-1669 abans que fos acabada. (ARTIGUES, 1992).

Una tercera intervenció que no podem deixar d'esmentar és la portada a terme a Antic Hospital de la Santa Creu. Es va excavar totalment la Sala de la Reserva de la Biblioteca de Catalunya i posteriorment es van fer rases i sondejos a la Sala de les Ciències i al Pati del carrer de les Egipcíaques. Aquestes intervencions van permetre documentar les restes de diverses dependències de l'Antic Hospital de la Santa Creu, així com una mostra significativa de les restes materials. L'estat d'arrasament en el que es trobaven les diferents restes

constructives, la poca quantitat de material recuperat, la no aparició de restes anteriors a la construcció de l'Hospital de la Santa Creu, juntament amb les remocions de terra que s'havien realitzat al pati per fer les obres d'infraestructura de la Biblioteca de Catalunya, desaconsellaven fer una excavació en extensió (GRANADOS, 1992).

Cal ressaltar la intervenció portada a terme a la Ronda de Sant Pau. En aquest cas es localitzà uns 16 metres de la muralla del segle XIV i una torre adossada al seu talús. La seva excavació en extensió permeté documentar l'estructura intacta fins al nivell del sòl de circulació de mitjan segle XIX (SALES, 2002).

I també s'ha dut a terme una intervenció en diversos carrers molt pròxims a la intervenció arqueològica que aquí presentem. Afecta als carrers Lleó, Lluna i Tigre, amb la aparició i documentació d'un mur de cronologia moderna (CALPENA i RAMOS, 2002).

5. MOTIVACIONS I OBJECTIUS DE LA INTERVENCIÓ

Arranl de les obres efectuades per l'empresa **FECSA-ENDESA**, per tal de realitzar una estesa de cable i reforçar la xarxa elèctrica, es va creure necessari fer un seguiment arqueològic amb l'objectiu de documentar i recuperar les possibles restes arqueològiques que hi poguéssim detectar, cenyint-nos sempre a les rases que l'obra requeria.

Les motivacions per les quals s'ha fet necessari un seguiment arqueològic al carrer de Sant Gil, carrer de Sant Vicenç i carrer de la Riera Alta és per la seva ubicació dins una de les zones pertanyent al *suburbium* de la ciutat romana de Barcelona i molt a prop de l'església de Sant Llàtzer, d'estil romànic, però amb antecedents com a mínim d'època romana. Aquesta zona també, abans del segle XIV, segurament formava part dels terrenys de l'Hospital de Messells o de Sant Llàtzer.

El sector afectat afronta amb els carrers de la Riera Alta i Carme, camins d'entrada a la ciutat de Barcelona en èpoques antigues. Aquest forma part també del quadrat superior del barri del Raval, l'eixample medieval de la ciutat. Existeix documentació on s'observa que aquesta va ser una zona on es varen produir els primers intents de fortificació del barri (1350). A l'extrem inferior del carrer Riera Alta hi ha indicis de l'existència d'una de les portes primitives d'accés al barri del Carme.

6. METODOLOGIA

La present intervenció preveia l'obertura de la vorera i calçada del carrer mitjançant 6 rases. Per la realització d'aquesta es va escollir un procediment mecànic, treballant amb una bobcat amb pala de 60 cm. per tal de buidar la rasa i amb l'ajuda d'un martell pneumàtic per trencar i aixecar el paviment del carrer i la capa de preparació de formigó. En aquells trams on la presència de serveis ha impossibilitat l'actuació de la màquina s'ha practicat la rasa manualment.

El procediment utilitzat a l'hora de practicar les rases ha estat el d'obrir continuadament tot el sector, menys les dues rases que creuaven el carrer de Sant Gil i el carrer de Sant Vicenç que han estat obertes i tancades immediatament, un cop col.locat del tub, per tractar-se d'una zona oberta al tràfic

La metodologia arqueològica aplicada ha estat la basada en el mètode de registre utilitzat per E.C. Harris (1979) i per A. Carandini (1981). Es tracta de registrar objectivament els elements construïts i estrats que s'identifiquen, realitzant una numeració correlativa d'aquests, sota el nom "d'Unitat Estratigràfica" (U.E.) que individualitza els uns del altres. Cada U.E es registra en una fitxa on s'indica la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, i la posició física respecte a les altres unitats estratigràfiques amb les que es relaciona.

Aquest mètode també inclou la realització de material gràfic, format per la documentació fotogràfica dels treballs realitzats i plantes i seccions en el cas que s'escaigui. La documentació gràfica consta també d'un plànol topogràfic amb la situació de la rasa dins de la xarxa urbana actual del barri del Raval.

7. DESCRIPCIÓ DE LES TROBALLES

El dia 31 de gener de 2005 van començar les tasques de renovació de la xarxa elèctrica, a partir de la canalització en rasa i instal·lació subterrània de tubs que substituïrien els antics serveis. Aquesta instal·lació s'ha realitzat a partir de l'obertura de 6 rases a la vorera i calçada del carrer. Aquestes han estat practicades als carrers de Sant Gil, de la Riera Alta i de Sant Vicenç. (Fig.1 i 2).

Tot i tractar-se d'una mateixa rasa, per tal de fer més fàcil la documentació de l'estratigrafia, el material arqueològic, i les possibles estructures que ens poguessin aparèixer, vàrem assignar diferents números d'UE als diferents trams de la mateixa rasa, depenent de l'amplada i fondària que assolien i dels diferents carrers pels que transcorrien.

En total s'han obert 6 rases, les quals passarem a descriure a continuació:

La **Rasa 1000** s'inicia al número 1 del carrer de Sant Vicenç, a la cantonada amb el carrer de la Riera Alta, i s'obre fins al núm 11 del mateix carrer, cantonada amb el carrer de Sant Gil. Transcorre paral·lela a la línia de façana actual –de la qual dista 80 cm- en direcció NW-SE, en un tram de 43,60 m. La seva amplada és de 40 cm, i ha assolit en tot el seu recorregut una fondària de 70 cm.

Inicialment es va procedir a aixecar el paviment de la vorera –UE 1001- format per una primera capa de rajoles quadrades de (40x40x5cm) i una segona capa de preparació de formigó, d'una potència total de 27 cm.

Per sota d'aquesta capa apareixia la UE 1002, formada per un paquet de sauló net de color marró clar i textura solta amb bossades d'argila, barrejades amb material constructiu contemporani, d'una potència de 48 cm.

Aproximadament a 70 cm. per sota del nivell del carrer apareix un tub corresponent a la canalització del servei del gas que transcorre per tota la rasa. Donada la idoneïtat de la profunditat es va decidir col·locar per sobre d'aquest el cable elèctric a instal·lar.

La **rasa 2000** ha estat traçada entre els núms. 1 i 3 del carrer de Sant Gil, distant d'aquests 40 cm. i amb una orientació E-W. Aquesta presenta una llargada de 23,40 m. i enllaça a la vorera de la cantonada del carrer de Sant Vicenç amb les

rases 1000 i 3000. La rasa assoleix una amplada de 40 cm. i una fondària de 77 cm.

El carrer de Sant Gil limita per l'Est amb el carrer de Sant Vicenç i per l'Oest amb la Ronda de Sant Antoni.

Aquesta rasa presenta una estratigrafia formada per un primer nivell d'ús que correspon al paviment de la vorera de rajoles i capa de preparació de formigó d'un gruix total de 27 cm. –UE 2001- i un segon nivell d'aportació constituït per sauló i argila d'una potència de 50 cm.-UE 2002-.

La **Rasa 3000** creua la calçada del carrer de Sant Gil en la confluència amb el carrer de Sant Vicenç –enllaçant amb la rasa 1000 i seguint la mateixa direcció- i es perllonga fins a l'altre vorera del carrer, davant del número 2 –on enllaça amb la rasa 4000-, en una llargada de 3,70 m. En aquest cas l'amplada de la rasa és igualment de 40 cm. però assoleix una fondària de 1 m. Aquesta major fondària ve donada pel fet que ens trobem sobre la calçada del carrer i per tant en una zona oberta al trànsit.

L'estratigrafia d'aquesta rasa presenta un primer nivell d'ús d'un total de 38 cm. de potència format per quitrà i un capa de preparació de formigó –UE 3001-. Directament per sota d'aquest apareix un nivell d'aportació format per sauló molt solt i de color marró clar –UE 3002- i amb una potència de 62 cm.

La **Rasa 4000** ha estat oberta a la vorera del carrer de Sant Vicenç, entre els núms. 11 i 15, en el tram comprès entre el carrer de Sant Gil –on enllaça amb la rasa 3000- i el carrer St. Erasme. Aquesta ha estat practicada en una llargària de 16,40 m. en sentit longitudinal al traçat del mateix carrer, a 50 cm. de les façanes dels edificis. Presenta la mateixa amplada i fondària que les rases 1000 i 2000 – 40cm d'amplada i 70 cm. de fondària-.

Un cop aixecat el primer nivell, que correspon a la pavimentació de la vorera del carrer –rajoles i formigó- d'un gruix igualment de 27 cm. –UE 4001-, documentem un segon estrat –UE 4002- format, al igual que les rases anteriors per sauló de color marró i textura solta amb capes d'argila i presència de material constructiu contemporani. Aquest nivell d'aportació té una potència de 43 cm.

La **Rasa 5000** creua el carrer de Sant Vicenç a l'alçada del carrer de la Riera Alta –on enllaça amb la rasa 6000-, amb una llargària de 3,70 m. Aquesta s'inicia al núm. 1 i es perllonga per la calçada fins el número 2. en direcció E-W.

L'estratigrafia és la següent:

UE 5001: paviment de la calçada del carrer format per una primera capa de quitrà de 8 cm. i una posterior capa de preparació de formigó de 30 cm.

UE 5002: estrat d'aportació compost per sauló de color marró clar i textura solta, i algunes acumulacions d'argila de color ataronjat i textura més compacta.

Es tracta del mateix estrat descrit anteriorment a la rasa 3000 i amb una potència similar -61 cm-.

Al igual que a la rasa 3000, la fondària assolida -1 m.- ve donada per tractar-se d'un sector obert al trànsit rodat. En aquest cas l'amplada de la rasa és de 60 cm.

La **Rasa 6000** ha estat oberta al carrer de la Riera Alta entre els núms. 24 i 28, en el tram comprès entre els carrers de Sant Vicenç –on enllaça amb la rasa 5000- i el carrer de la Lluna, en un tram de 18 m, en direcció E-W i paral·lela a la línia de façana actual, de la qual dista 1,60 m.

Amb una amplada de 40 cm i una fondària de 70 cm. presenta la mateixa estratigrafia que les rases anteriors, amb un primer nivell d'ús corresponent al paviment de rajoles i formigó del carrer, -UE 6001- i un segon nivell compost per sauló barrejat amb argiles, d'una potència de 43 cm. A la fondària aproximada de 70 cm. ha estat localitzat el cable que correspondria a l'enllumenat públic i que travessava tota la rasa longitudinalment.

En cap de les 6 rases es detecta cap mena d'estructura antiga, ni estrat arqueològic que es pugui documentar amb fiabilitat, ja que, com hem esmentat, la instal·lació anterior d'altres serveis ha remogut totalment l'estratigrafia. Així doncs considerem que les UE 1002, 2002, 3002, 4002, 5002 i 6002 serien fruit de l'abocament de terres per tal de tornar a reomplir les rases obertes anteriorment.

El dia 4 de febrer de 2005 finalitzen els rebaixos de les rases i com a conseqüència l'actuació arqueològica del control d'aquestes.

DESCRIPCIÓ DELS DIFERENTS ESTRATS.

RASES:

Rasa 1000: Rasa de 43,60 m de llarg per 40 cm d'ample. Orientada NW-SE.

La cota de profunditat és de 70 cm. per sota del nivell del carrer actual (cota: 12,75 m. s.n.m.).

Rasa 2000: Rasa de 23,40 m. de llarg per 40 cm d'ample. Orientada E-W.

Cota de profunditat: 70 cm de potència. (Cota: 12,84 m. s.n.m.)

Rasa 3000: Rasa de 3,70 m. de llargada per 60 cm. d'amplada.

Cota de profunditat: 1 m. de potència (Cota: 12,55 m. s.n.m.)

Rasa 4000: Rasa de 16,40 m. de llarg per 40 cm. d'ample. Orientada NW-SE. La fondària és de 70 cm (12,89 m. s.n.m.).

Rasa 5000: Rasa de 3,70 m. de llarg per 40 cm d'ample, traçada en direcció E-W. Assoleix una fondària de 1m. (Cota: 12,40 m. s.n.m.).

Rasa 6000: Rasa de 18 de llarg per 40 cm d'ample, traçada en direcció E-W i d'una fondària de 70 cm (Cota: 12,68 m. s.n.m.)

PAVIMENTS:

UE 1001, 2001, 4001, 6001: Paviment de la vorera format per rajoles quadrades de (40x40x5) més capa de preparació de formigó amb una potència total de 27 cm.

UE 3002, 5002: Paviment de calçada format per una capa aproximadament de 8cm de gruix de quitrà i una altre capa de preparació de formigó de 30 cm de gruix. Potència total: 38 cm.

ESTRATS:

UE 1002, 2002, 3002, 4002, 5002, 6002 : Nivell d'aportació format per sauló net de color marró clar i textura molt solta barrejat amb acumulacions d'argiles de color ataronjat i textura més compacte, i amb una potència que oscil·la entre 40 cm i 1 m. depenent de la rasa.

8. CONCLUSIONS

Arran de les tasques de reforç de la xarxa elèctrica, a partir de la canalització en rasa i instal·lació subterrània de tubs que substituïrien els antics serveis, l'empresa **CAYMA** per encàrrec de la companyia **FECSA-ENDESA**, va practicar 6 rases d'un total de 108,80 metres a la calçada i a la vorera dels carrers de Sant Vicenç, de Sant Gil i de la Riera Alta.

L'actual intervenció estava dirigida a l'avaluació arqueològica del terreny. El resultat un cop realitzat el control de la rasa ha estat el següent:

- les rases (Rasa 1000, 2000, 3000, 4000, 5000 i 6000), han assolit diferents fondàries al llarg del seu traçat –aquestes oscil·len entre 70 cm i 1m-. Tot i això aquestes presenten la mateixa estratigrafia: un primer estrat format pel paviment del carrer (paviment de rajoles i formigó a les Rases 1000, 2000, 4000 i 6000, i quitrà i formigó a les Rases 3000 i 5000. Seguidament documentem un segon nivell d'aportació de terres amb presència de sauló net de textura molt solta amb acumulacions d'argiles de color ataronjat i textura més compacte. Aquest segon nivell apareix barrejat amb material constructiu contemporani.

Les conclusions que podem extreure d'aquesta intervenció arqueològica són més aviat poques, ja que les restes, pel que fa a estructures i material arqueològic són inexistent.

Així doncs, pel que fa a les rases 1000, 2000, 3000, 4000, 5000 i 6000, aquestes no ens aporten cap mena d'estratigrafia fiable ja que han estat molt afectades per la instal·lació de serveis moderns i no presenten cap mena d'estructura antiga que es pugui documentar.

Cal concloure esmentant que malgrat la intervenció, no hem pogut documentar cap estructura arqueològica corresponent a cap fase d'ocupació del carrer. No ha estat localitzada cap resta corresponent a estructures que possiblement es trobarien en el subsòl i que han estat documentades en excavacions anteriors. La informació extreta durant altres controls arqueològics portats a terme a la mateixa zona reflexa que ens trobem dins una de les zones pertanyent al *suburbium* de la ciutat romana de Barcelona.

Aquest indret es troba també molt a prop de l'església de Sant Llàtzer, d'estil romànic, però amb antecedents com a mínim d'època romana. Així com, aquesta zona abans del segle XIV, segurament formava part dels terrenys de l'hospital de Sant Llàtzer o de Mesells.

Altrament la zona afectada afronta amb els carrers de la Riera Alta i Carme, camins d'entrada a la ciutat de Barcelona en èpoques antigues, així com, també formaria part del quadrant superior del barri del Raval, l'eixample medieval de la ciutat. Existeix documentació on s'observa que aquesta va ser una zona on es varen produir els primers intents de fortificació del barri al 1350. A l'extrem inferior del carrer de la Riera Alta hi ha indicis de la possible existència d'una de les portes primitives d'accés al barri del Carme.

Així doncs, caldrà esperar futures intervencions que aportin noves dades per poder avançar en la història d'aquest barri i de la ciutat.

9. BIBLIOGRAFIA

- ARTIGUES, P. -2001: "Memòria dels resultats obtinguts en l'excavació arqueològica al jaciment de Sant Pau, cantonada amb Reina Amàlia i C/ Carretes (Barcelona, Barcelonès)". Arxiu del Servei d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Memòria inèdita.
- CALPENA, D; RAMOS, J. -2002: "Memòria del seguiment arqueològic dels carrers Lleó, Lluna i Tigre (Ciutat Vella, Barcelona) per la instal·lació del sistema de recollida pneumàtica de residus (Codi: 152/02)". Arxiu del Servei d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Memòria inèdita.
- BATLLE, C.-1988: "L'expansió Baixmedieval. Segles XIII-XV": Història de Catalunya, vol.III. Barcelona.
- BLESA, M.- 2002. Memòria d'intervenció arqueològica de al carrer Ramelleres, 17, Barri del Raval. Barcelona. Memòria inèdita
- CALPENA, D.- 2001. Memòria d'intervenció arqueològica als carrers del Carme i Riera Alta, Barri del Raval, Barcelona. Memòria inèdita
- CARANDELL, J.M.- 1982: "Nueva guía secreta de Barcelona". Ed. Martínez Roca, S.A. Barcelona.
- CIRICI, A. -1971: "Barcelona pam a pam". Ed. Teide. Barcelona
- DDAA.- 1991:"Introducció, Barcelonès i Baix Llobregat"; Gran Geografia comarcal de Catalunya. Barcelona.
- DURAN I SANPERE, A.- 1972: Barcelona i la seva Història, vol. I. Barcelona.
- FABRE, J; HUERTAS J.M.- 1977: "Tots els barris de Barcelona". Edicions 62. Barcelona
- FLORENSA, F.- 2001. Memòria d'intervenció arqueològica al Pla central del Raval, Barri del Raval, Barcelona. Memòria inèdita
- MARTÍN, A. -2000: "Informe preliminar de seguiment i prospecció arqueològica a l'entorn del jaciment de Sant Pau del Camp (Barcelona-El Barcelonès)". Arxiu del Servei d'Arqueologia Urbana de la Ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. Memòria inèdita.
- SALES, J. -2002: "Primers resultats de l'excavació d'un tram de muralla baix medieval de Barcelona localitzat a la Ronda de Sant Pau", a II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna de Catalunya. Sant Cugat del Vallès.

SALES, N.:1998: "Els segles de la decadència. Segles XVI-XVIII". Història de Catalunya, Vol. IV. Barcelona.

SALRACH, J.M.- 1988: "El procés de feudalització. Segles III-XII". Història de Catalunya, vol. II. Barcelona.

SUBIRANA, C.- 1998 Memòria d'intervenció arqueològica a la plaça Ramelleres, Barri del Raval, Barcelona. Memòria inèdita

10. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :1001	
Sector: C/ de Sant Vicenç, 1-15		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :		Nivell d'ús			
DESCRIPCIÖ :		Paviment de la vorera del carrer format per rajoles (40x40x5) i capa de preparació de formigó amb una potència de 27cm.			
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	2001, 4001, 6001		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a	1002		Es cobert per	
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :1002	
Sector: C/ de Sant Vicenç, 1-15		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÓ :	Nivell d'aportació				
DESCRIPCIÓ :	Sauló barrejat amb argiles de color marró fosc amb presència de material constructiu contemporani de 48 cm. de potència				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	2002, 4002, 5002, 6002		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	1001
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :2001	
Sector: : C/ de Sant Gil, 1-3		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :	Nivell d'ús				
DESCRIPCIÖ :	Paviment de la vorera del carrer format per rajoles (40x40x5) i capa de preparació de formigó amb una potència de 27cm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1001, 4001, 6001		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a	2002		Es cobert per	
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :2002	
Sector: : C/ de Sant Gil, 1-3		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :	Nivell d'aportació				
DESCRIPCIÖ :	Sauló barrejat amb argiles de color marró amb presència de material constructiu contemporani de 50 cm. de potència				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1002, 4002,5002,6002		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	2001
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :3001	
Sector: : C/ de Sant Gil, 1-3		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :	Nivell d'ús				
DESCRIPCIÖ :	Paviment de la calçada format per una primera capa de quitrà de 8cm de gruix i una posterior capa de formigó de 30cm. Potència total: 38cm				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	5001		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :3002	
Sector: : C/ de Sant Gil, 1-3		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :	Nivell d'aportació				
DESCRIPCIÖ :	Sauló net de colr marró clar i textura solta. Potència: 62cm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a		Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	3001	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :4001	
Sector: C/ de Sant Vicenç, 1-15		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :		Nivell d'ús			
DESCRIPCIÖ :		Paviment de la vorera del carrer format per rajoles (40x40x5) i capa de preparació de formigó amb una potència de 27cm.			
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1001, 2001, 6001	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :4002	
Sector: C/ de Sant Vicenç, 1-15		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :	Nivell d'aportació				
DESCRIPCIÖ :	Sauló barrejat amb argiles de color marró fosc amb presència de material constructiu contemporani de 43 cm. de potència				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1002, 2002, 5002, 6002		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	4001
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :5001	
Sector: C/ de Sant Vicenç, 1-15		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :		Nivell d'ús			
DESCRIPCIÖ :		Paviment de la calçada format per una primera capa de quitrà de 8cm de gruix i una posterior capa de formigó de 30cm. Potència total: 38cm			
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	5001	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per		
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :5002	
Sector: : C/ de Sant Vicenç, 1-15		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :		Nivell d'aportació			
DESCRIPCIÖ :		Sauló barrejat amb argiles de color marró fosc amb presència de material constructiu contemporani de 62 cm. de potència			
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1002, 2002, 4002, 6002	Equivalent a		
	Rebleix a		Es reblert per		
	Cobreix a		Es cobert per	5001	
	Talla a		Tallat per		
	Es recolza a		Se li recolza		
	S'entrega a		Se li entrega		

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :6001	
Sector: : C/ de la Riera Alta, 24-28		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :	Nivell d'ús				
DESCRIPCIÖ :	Paviment de la vorera del carrer format per rajoles (40x40x5) i capa de preparació de formigó amb una potència de 27cm.				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1001, 2001, 4001		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

Fitxa d'Unitat Estratigràfica				UE :6002	
Sector: : C/ de la Riera Alta, 24-28.		Fase:		Cronologia: s. XX.	
DEFINICIÖ :	Nivell d'aportació				
DESCRIPCIÖ :	Sauló barrejat amb argiles de color marró fosc amb presència de material constructiu contemporani de 43 cm. de potència				
MATERIAL DIRECTOR :					
SEQÜÈNCIA FÍSICA :	Igual a	1002, 2002, 4002, 5002		Equivalent a	
	Rebleix a			Es reblert per	
	Cobreix a			Es cobert per	6001
	Talla a			Tallat per	
	Es recolza a			Se li recolza	
	S'entrega a			Se li entrega	

11. DOCUMENTACIÓ GRÀFICA

11.1 Documentació fotogràfica

.....

F 1. Vista general del C/ de Sant Vicenç amb el paviment trencat. Rasa 1000

F 2. Rasa 1000. C/ de Sant Vicenç. Procés de buidat

F 3. Rasa 1000. C/ de Sant Vicenç. Tram de rasa finalitzada.

F 4. Rasa 2000. C/ de Sant Gil davant núm 1. Tram finalitzat.

F 5. Rasa 2000. C/ de Sant Gil. Rasa finalitzada.

F 6. Rasa 3000. Creuament C/ de Sant Gil. Procés de treball.

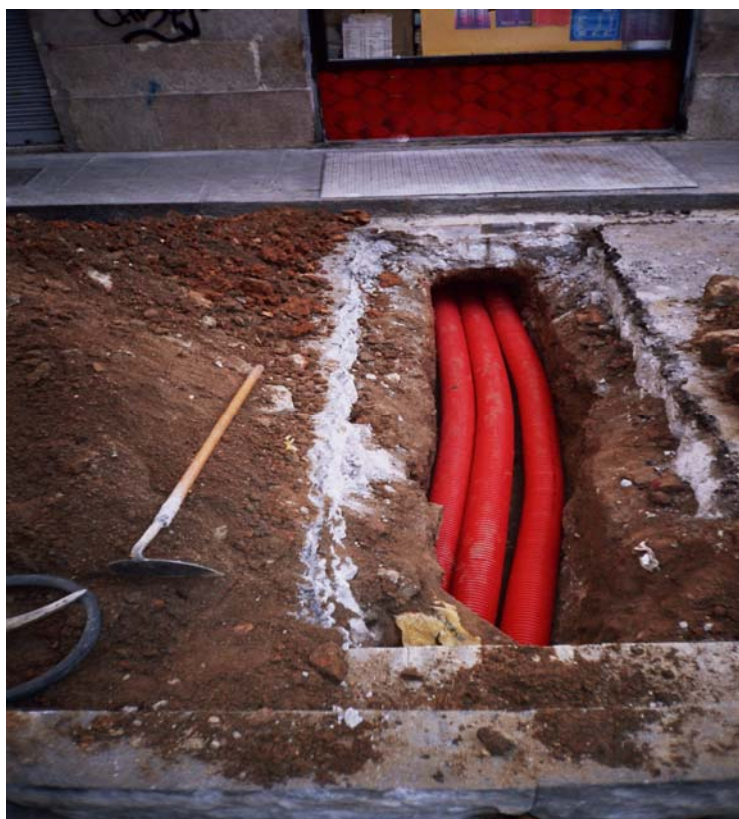
F 7. Rasa 3000. Creuament C/ de Sant Gil. Rasa finalitzada amb tub col.locat.

F 8. Rasa 4000. C/ de Sant Vicenç. Tram comprès entre els núms 13-15. Rasa finalitzada.

F 9. Rasa 5000. Creuament C/ de Sant Vicenç. Buidant rasa.

F 10. Rasa 5000. Creuament C/ de Sant Vicenç. Rasa finalitzada amb tub col.locat.

F 11. Rasa 6000. C/ de la Riera Alta. Rasa amb paviment aixecat

F 12. Rasa 6000. C/ de la Riera Alta. Rasa finalitzada amb cable de l'enllumenat públic.

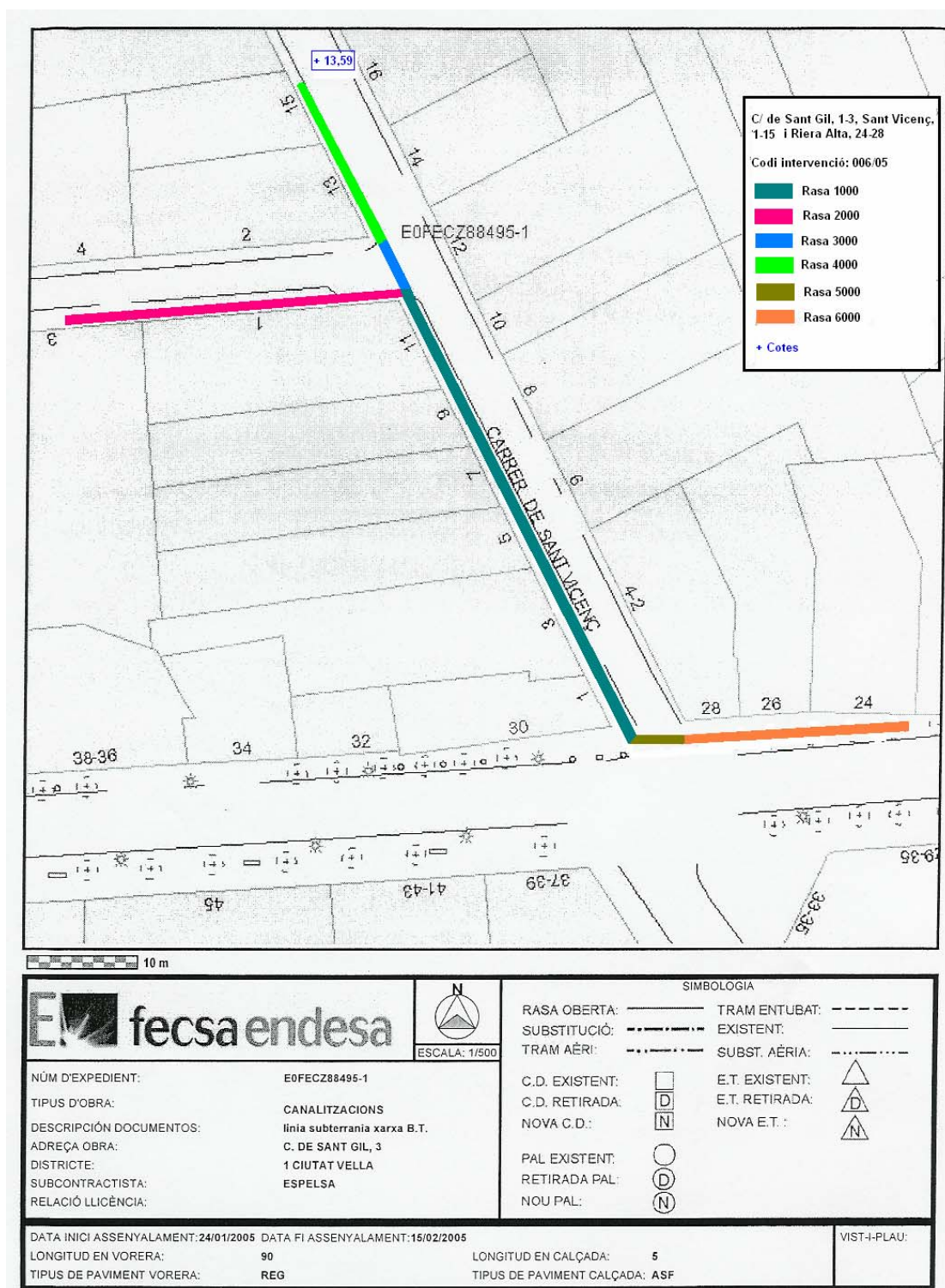

Fig 2. Plànol de la companyia FECSA-ENDESA amb les rases efectuades situades al C/ de Sant Gil, C/ Riera Alta i C/ Sant Vicenç.